

Lutino weng romo pwonye

Dul me 21: Ann ki Faith

Acakki: Itye kawinyo dul lwod wa me lutino weng romo pwonye. Lwod man jo ma kelo bot wu aye Backup Uganda kacel ki Brainstud. Itwero winyo pwonye wani ki iwii yamo me internet ma tye iwang website wa ma ki lwongo ni www.backupuganda.org. Ka itye kawinyo wa ki Gulu, iromo gamo pwonye man macalo dwon ma ki mako ki i Mega fm, Radio Rupiny, Radio Maria onyo i Divine Video and Music Library matye idi town kany. luaheadi ma a ki i gang kwan me district weng romo gamo pwonye ni ki i office pa DEO onyo District Education Office ki bene luaheadi ma a ki igang kwan me city council, romo gamo meg gi ki i office pa CEO onyo City Education Office ki bene igangi kwan magi: Highland Primary School matye iyi obiya iyo Kitgum, Gulu Prison Primary School iyoo Lacor ma opime ki ot lega Holy Cross, Gulu Town Primary School matye iyoo Gulu University, Mary Immaculate Primary School ingee gang lega madit pa katoli ma ki lwongo ni cathedral ma tye iyi For God, St. Joseph's Primary School onyo Christ the King Demonstration Primary School ingee gang kwan Sacred Heart. Kacer imaro ngec ma ipwonye wani, bedagonya me nywakone ki lupaconi, luremi, ki jirani ni bene.ka dano madwong gu winyo pwonye ikom kit peki ma lutino nongo ikwan, ci waromo konyo lutino wa maber loyo.

Ann: Pe nongo aromo ye odonjo ikum lek ma meg, ki bene macel gin ma cwinya tye ka gung iye ene iwajo ni pe yot me nongo ngec muromo, ento ber ne tye ni iketo gi mo oloto kama lunyondo romo nongo ngec muromo ki bene kama ki romo cwalo gi iye ki kony mukene ma calo meno. Ci ka ni apenyi ka nongo ni iwach ki dano ma tye ka winyo wa kit ma gi romo oo kwede ika tici, onyo icim, onyo gi romo bino ken gi onyo bene kit ma in imiro kwede. Ki bene kwai ngolo mene tutwale ma wun wu tiyo iye wek lunyondo onyo lupwonye onyo ngat mo keken romo ngeyo ni aya ka amito kony ma calo kuman, aromo bino kany.

Faith: Aya apwoyo, ada wa tiyo ki lutino ma tye ki ngolo me wich, wa tye ka neno jo ma tye ki (down syndrome), ngolo ma weko pe iribe ki luwoti, ngolo ma weko latin pe bedo mot, wa neno ngolo ma ki lwongo ni CP, ki jo ma ngolo gi pe rac tutwal ma ki romo konyo gi ki diro me ngec ikwan ken gi, onyo bene ki konyo gi me ribo dano weny ki area la karacel, wek wa

Gulu, Uganda / Zwolle, The Netherlands

E-mail: info@backupuganda.org

Web: www.backupuganda.org

Tel: UG +256 7 72630078

NL +31 38 4604615

tii ki lunyondo me konyo pwonye, miyo ngec ki lunyondo, kubu kin lunyondo ki dano ma opore. Ci wa miyo pwonye, ki bene wa nongo kony ma opore pi lutino, onyo lupwonye ma tye ki diro ikit me konyo lutino ma tye ki ngolo me lok ki lunyondo ikum gin ma omyero gu tim me pwonyo gi, ki wa tye ki website, pe wa tiyo kwede tutwal ento tye. Pe amiti awac ni enoni pe lok ada, ento wa tye ki website wa ma ki lwongo ni www.parenting special needs.com eyo ki namba tye +256778260347, daki +256778260347. Iromo nongo wa kiti iwhatsapp. Apwoyo.

Ann: Ka kare, apwoyo, atye ki gen ni ibi nongo cim ma pol adada ka dano gu winyo pwonye eni. kum beti dong wa ngeyo atamo ni macalo dano madwong tiyo ki lutino ma tye ki ngolo ki lunyondo, ni tye lok mapol ma pe opore ma dano tiyo kwede ko? Tye jami madwong, lok, ma dano tye ki ni yee iye ikum bedo onyo kwo ki ngolo. In itamo ni ngo tye ma dit ikum lok ma pe opore ma dano tiyo kwede onyo bene pwod gi tye ki ni yee ikum jo ma tye ki ngolo.

Faith: Ni lutino onyo dano ma tye ki ngolo pe romo kwo ken gi, pe angeyo ka cee eno ni tye lok atii, calo dano winyo calo, aromo waci lunyondo onyo gangi obi timo gimo keken me neno ni latina oceto iskul, kiri cente pee, gi obi teme ki teko gi weny me neno piny latina, pien eni tye latin na, gi obi timo gi mo keken pien gi tye ki gen ni latin eni romo bedo ngati mo ma tii iayim. Wii gi owil ni eni ma gen tye ikume ni, atamo ni eno ni aye gin ma gin tamo ni eni pe twero gi mo, eni ni ene ma miro kony. Gi miyo kony ma nok adada onyo cwak onyo keto cwiny gi bot lutino eno ni, ma atamo ni pe tye lok ma adaa. Ka nongo itimo ma rom ki latin eni olo ma rwate ki kero ne, romo mito kony gire ki bene romo cako kwo ne kene. Ci ki bota, eno ni tye lok ma pe opore ni latin eni pe twero pien eni ayim me tye ma leng ma kato eni. Ci ki bota eno ni pe lok ma atii. Adada, ki ma karo eno ni jami ma dano gi keto niye gi ni latini tye adwogi me pwod, itimo bal onyo imiyo latin ni macalo tyee, ma pol kare pe amaro keto tama ijami eno ni pien adwogi ne peke. A teme me keto cwinya me kelo alokaloka ikwo pa latin eno ni wa iya giki ne, ento bene nen calo eni obi bino lacen bot dano me pwonye me bedo lukija bot gangi, lunyondo, ka ineno lanyodo ma tye ka wot woko kenyo ki latin. Abi waci wu, nino mo acel awobe na nen calo tye ikine mwaka acel onyo acel ki nucu ki bene dong gi tye awobe ma dongo. Ci katuku mo tye ma jami madwong time iyee ma nongo ikaro ki Naalya, ci abedo ki lela latyene angwen ma awobe gu bedo iyee, acel obedo angec, ki lawote acel ni anyim. Ki iya da, pe gi woto maber cawa eno ni, coro eni ki wot ki lutino. Ci

lamego ni, atamo ni ki itam me, nongo gu bedo mon aryo gu woto gu karo ci gu waci, ayi eni, icako coro lutino nining igin eni ma omyero iting gi, ki apenye kekena, tika ngeyo pi ngo aketo lutino ni ka wot? Iya da onongo amito ni lutino na gu woti, ken gi, ento atye ka teme me wot me konyo an mede ayim, ento dong itye ka ngolo kop iwiya, ni pi ngo atimo gin ma ku man ki lutino, pi ngo itimo gin ma ku man ki latin, ci awaco ni ayaa, nen calo pe I ngeyo ngo ma in itye ka yeke kwede. Ki cawa mukene daki, atye ki latin mukene ma gi maro. Man kum beti dong kum gi mit me ngeyo ne. Gi maro mako kany, temo man, temo cani, ci ki bot jirani na, Joel maro mutoka, cako mako mutoka, ci jirani bino wajo ni madam, pwoony lutino ni, ani, adada. Ci ki tama, an ape ka timo gi mo keken me pwoonyo lutino na. Loke tek ba, bedo calo ape ka timo ma romo, ento pe gi ngeyo ngo ma in itye ka yeke kwede. Ci ka nongo dano ikin gangi romo bedo ki kija icwiny gi ci eno ni romo konyo.

Ann: Lok ma tek adada bot lunyondo weny ki bene ngati mo keken ma romo rwate ki lanyondo ma tye ki latin ma tye ki ngolo, ku? Ento pe I ngeyo ngo ma tye ka time ikwo pa ngat eno ni, ma karo ne ka ibedo karacel calo lurem ki bedo ka konye bene, pien pe ingeyo eno ni bedo calo keto onyo miyo pacent 200 ma karo ka I ribo ki lunyondo mukene. Ki bene pe dong ni nong dong itye ka nyang jami weny maber. Ngati mo pe ma tye ka nyang jami weny maber, be dong I wajo jami ma pire tek. Onongo abi penyi ngo ma in itamo ni lunyondo ki lupwonye romo timo ne maber me konyo lutino ma tye ki ngolo. Bedo ki kija tye gi mo ma in I wajo, ento nen calo tye jami mukene ma in I tami romo konyo gi bene.

Faith: Aya, gin acel ma atamo ni skul, lunyondo romo timo ne, wek gu tii lakaracel, kit ma wajo kwede ni, kit maber mite, ka eno ni tye kit ma omyero awaj kwede lok ma aa ki bot gamente me neno ni lutino wa ki ribo gi karacel, onyo gu ceri I skul, pe gu bed gang. Ento ka ni aloka, tye ka time, ento keto ne I tic, peke ka time. Teteke moni tye bot skul ma yee lutino labong apokapoka. Kong macel, abi waci wu, atye ki lunyondo madwong ma gi obi waci, ma tero latin na ma tye ki ngolo, skul okwero ma tero latin, ki yee ma pe ki ngolo ni. Ci ki bot an, me weko latin na acel eni ki gamo, akeru ma calo cik (condition) ni ka wu bi tero latin eni pe wu wek eni bene. Ci tye maber mere we, aya, wa tere pien wa tye ka tero latin ma kume yoti, dong wa romo yee lawote ni bene. Bene gi mo pe ma ki tye katimo ne me miyo kony. Calo ka Inyang ma mega, onongo bu bedo ni wa romo tich ki lunyondo nining me weko gi cako ka nyiang ikum gi ma pwodi. Calo, wa keto lunyondo piny nining me lok kwed gi, eni ene wa

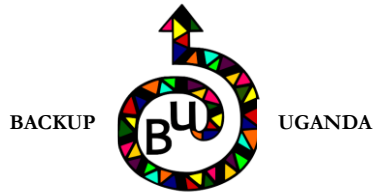
tamo ni lutino wa romo timo ne calo katu ki kony ma keme ki latin acel acel, eni ene gin ma latin wa romo timo ne. Eni ene kama kony mite iye tutwal. Eni ene gin ma wa romo tich iye ma pwod tam me acel otum, kany, latin na omyero obed ki kare me, calo tutwale yubu yo kit me konyo latin ki tool ma ki lwongo ni IEP, ma nongo pe ingeyo kara nongo latin dong tye ma ki keto I program ki bene nongo tool me tich kwede bene tye, gin ma wa tye ka tich iye me ngeyo ni latin eni pe tye keny mere me kato cawa, aya calo, ingeyo, itye ka culu skul fees ki bene cawa mukene cul tye ma karo pa lutino mukene ni weny, pien akaro iyee ma atero lutino na macel, mukene tye ka culu wel ma pat, ki penya me medo kiti 200,000 ikum cul mukene pien ingeyo, lutino mito cawa ma kato lutino mukene. Ci omyero imed, man dong atye ka medo cente mukene, dak atye ka kelo latin na. Gi pe ka miyo kony, tye mere wek ki nge ni tye. Abi waci tye nino mo acel adyere ni atye me atera me tic ki wun dano me. Dong omyero imed, kombedi atye kamedo cente mukene, bene atye kakelo latini okany. Awobi ni kipe kakonye, tye mere kwica pe lanyut maber. Abiwaci ni nino mo acel abidyere me tic kedwu, wek amed kero wu. Abibino apwonyo wu wek wacak maber. Man ayer kit ma acel eni onyo awobe aryo matye ki kero loyo lawote Jesse tye ki kero madit ka imine tic moo kiken miatima. Ka ingute, eno obitimo tici cawa ki cawa. Eno awobi eni tiyo mawoto awota, ci dong pol kara no tye kawot awota, kadibed no en tye kawote, no en bene tye kanongo pwonye doki ka in itye ka wer onyo itye kakwano coc en niang oyot. Ci dong abedo ka Waco gi ni, ka akelo Joel yaka Jesse iot kwani, kadong ni in imini Jesse ni kutim tic eni yaka Joel, en obi bedo. Ento enoni penyutu ni en petye kaniang. En obi aa malo obi cako wot laka kenyu. Ento kit ma itye katimone kede, kadong polkare itye kakwan, en obi kwango ci dong nino moo adonyo iyer botgi ci gu waci min Joel, awobi ni oweko wa ki wu madit wakwano ododo, obedo kawot awota ento ma wa tye kapenye, lutino mukene ni gubedo laling ento Joel owaci wa ngo ma wakwano, dano wengobedo ki wu madit pieni en obedo kawot awota. Wa moko ni enoni ayer kit ma end ayer yoo mi pwonyer ne. enoni ayer yoo acel ma wa ngeyo. Ento latin eni cawa mukene Lapwony no pengeyo ento an angeyo latina ma ka atimo kuman, en niang oyot oyot. Dong ka atye ki kudi ngec eni, romo bedo me kong tutwal bod lapwonyer ma en ngeoni latin eni ma ate kakelo ne ni, omyero ange awene ma abibedo katimo jami duc onyo atim madit loyo kenyu, iloko ikom lok onyo iloko duku goga ci latin enoni romo pwonyer kumenu dok bene en peromo mako gio weng lawang acel. Ka ni en kuwaci, twere ni wiye romo poo ikom ABCD, cawa mukene bene peromo coyone pien coce obedo kadong kare

mabino anyim mano tye maber. Ento amiti awaci ni, lutino na gibedo iot kwan acel pa lutino ma tino pi mwaka acel kulu, dong awaci gi ni pa amito neno wu kabedo iot kwan acel odojo, amiti gi oduy iot kwan pa lutino ma idyere. Gi petye ka pwonye ento giromo Waco ni 'sssss' mano tye 'S' mano kok ni 'sssss'. Man 'a' ento tye ka ngenyo ni en pe obicoyo kwica, ento romo nyuti pul jami weng?. Romo waci nying jami aryo odek mugu mano ent peniang iyer maber macalo medo kero manyek lo keno olo olo ngeyo. Kitung bota enoni ono dong romo. Ci dong pingo imiti igwok latina kany, dakibed igwoke kany pe mwaka maromo acel onyo aryo, cawa mukene pe obitwero coc matwala. Pien gi mite me tic ki lanywak tam wek jami weng kuwot maber. Dong kajami ni weng otime, abiwacigi ni amito neon latina iot kwan mukene. Mama wa tye maber, nino moo acel awoto iyer, ngo mutime ayer, atero lutino kudiko igang kwan, kicwalo gi iot kwwan pa lutino matino, lutino makwano idyere ma an aaa ni, awaci gi ni, ojone, man ayer gin maotyekatime?, cing acel onongo tye maber, lanyodo metoni latine kubed kwica. Pedong aniang iyer maber nen calo, lunnyodo aryoni gin petye kaniang jami mukene. Eno ni ayer gin mutime, pia wa romo loko leb acel onyo niang ikin wa macalo lunnyodo kit ma waromo tic kede mi tic kacel ki lupwonyer, tye dul moni ma lanyodo acel acel tamo ni en ayer dong igwa loyo, ngat man miti jami kutime kit ma en itamo kede mano pwod tye peko madit tutwal, atamoni tic karacel miyo kelo adugi madit ikwo pa latin, piman dong omyero wakati ki neon ma atir I kom ngo ma lutino pe obiniang ikom jami ma obedo katime I Uganda ikare mutime angec ento iromo kwan manoc itiyo kede maber. Ka latin ngeyoni eni ayer cal mayukuni en ayer Uganda, enoni dong oromo, tereni an pe angyeo goyo cal lanyut me Uganda, gutemo jami enoni. Kube ikin lunnyodo ki gangkwan wek lutino kikonygi maber en ayer ngo ma atamo.

Ann: Apwoyo matek. Winyer maber calo ribbe karacel en ayer pen lok. Enoni atir, tyero atir ngec kidiro maber bot lunnyodo en ayer gin ma an awinyo maber. Ada, eno nyutu niang madit mada. Apwoyo matek. Atye ki lapeny acel miagiki, wawaci tye lanyodo onyo lapwony moo matye ka winyo dull ok eni, matye kabikone ni latin onyo latin moo iot kwane twero Bedoni tye kigoro, in iwaci gi ni gutim ngo? Ka dong loke tye kumeno.

Faith: Iyo, apwoyo. Atamo ni mi acel, in itye katamoni latini tye ki gin moo madiye, kalapwony omyero kuwek lanyodo kungye loke kun wace ni latini tye kipeko mo. Lok atir labongo mungu lok mo kiken onyo lok ileb ma dul manok macalo lupwonyer gingeyo.

Labole, iromo waconi ne wayteko niang ni latini tye kipeko ilwongo jami mano telebe dwaleo dok bene petwero coyo nukta mukene maber ci dong en mite akonya wek kwane kuwot maber. Atamoni lanyodo omyero obed ki cwiny maber mi winyo lok pien petye ngato ma obingiyo latini maber me neno bur ma odong. Inge niango lanyodo, omyero inen yoo mukene ma mikonyo lanyodo enoni macalo cwalo en kama kiromo konyo lunyodo ma lutino gi tye ki goro mapatpat onyo icwal bot ludiro me yot kom. An koma obedo gum ni latina kinywale ki goro mano latin nen calo kome yot ento no pekone tye madwong. Cawa mukene latin tye kigoro macalo peko mi bedo ikin luwote, maro ling alinga, pingeo lok maber in kin mukene mapol mano latin nen calo kome yot ento no goro tye enoni tek tutwal kiwan lutedero mingeyone ento lutic me yot kome twero ngeyone aruya mano weko bed yot ki en me mio kony me yot kom. Atamoni enoni ayer gin matye katime. Ma aniang ni nencalo abi nywalo lutino rudi, an aa ki igang ma rudi dwong, lamera, ma alubu koreni tye ki rudi dul adek kidong min wa madit. Awaci. Man mono dong karena? Omina kare matek tutwal dong amoko tamani kadong obedo kumeno ci yomcwiny kiken. Lacen aparo pingo awaco kidano ni an atye kabiko lutino rudi nen calo ngati moo tye ma cwinyer peyom en ayer oweko jami enoni tye katime oweko atamoni ka anywalo lutina ci dano owaci an anywalo lutino matye kigoro, ci lokgi tye ada. Lok ada tye ni ka kiwaci lok angeya marac, wi pe obitiyo maber mano cwinyi tye kacwer ikomi kiken dok itye kapenyu lapeny atar labongo lagame, itamoni jami eni kono otime kaonongo atimo kuman, cawa mukene mano itye kakok ikomi kiken, ludito tekwaro giwacini latin eni tye kipeko. Yer awaci ni cokcoki kiwacani gin ma oweko latin awobina Jesse onongo peko mi wic. En ocako time makite penyango dano, dwone ocako winyer, ocako lok, olwongo wone ki nyinge ni Wilfred, ci dong awobi oturu giko loko jami mapol oloke. Ngati mo owaca ni ingeyo pingo awobi nit ye kaloke? En tye katime kuman pien in pe imine nying ma atir. Rudi bedo nying Opiyo and Ocen. Enoni ayer kit ma ki lwongo gi kede. Amoko tama pe mimiogi nying enoni. Latin kayo na ma omyero kilwong ki Opiyo ni dong kilwonge ni Gum, matyen lokeni mic maber, latina me aryo ma nyinge Jesse omyero kilwong ni Ocen ento nyinge tye Mich mateloke tye ni gin Amiya maber. Man en tye kawaci ingeyoni in pe imine gi kom nying gi kikome. Ka onongo imene gi nying kikome kuno gin pe gi tye kuman. Wek awaci ni dano pobewaci lok mapol meno weko icako nyamo tam kiken mwogo no gin tye kawacu lok ada kadi bed cawa no tye kaceto. Ada cawa tye kaceto, piman karamapol mai ibitero en ayer kit mano peko mapol tye ka mede kade, in omyero iyer dok

Gulu, Uganda / Zwolle, The Netherlands

E-mail: info@backupuganda.org

Web: www.backupuganda.org

Tel: UG +256 7 72630078

NL +31 38 4604615

ilok nying tin ci dong inen lutic miyot kom lacen, lakakenyu en ayer kama waromo cako ki iyer. Iyer ada jami mukene obimede kibino dok ki time. Kitung bota onongoni ka aceto bot ludiro mi yot kom jami twero bedo maber. Kiwaca ni omyero ingeni latini dong jok otiyo ikome kaimede kibedo kenyu ki mwoc mugu ma pe obei konyi pe dwe aryo. Apwoyo matek.

Ann: Apwoyo matek. Ka agoyo aneno kit ma iyele kijami weng peyote. Kur? Tutwale kaitye ki lutino aryo lawing acel med ki lutino mukene no peyote. Enoni kelo niang madwong ada. Ka awinyo loki maber, cawa mukene pemite tutwal ni omyero ibed kakok ikomi kiken kapeko opoto, ento omyero icung matek kanenoni itiyoy iyer. En ma oweko pire tek tutwal ni omyero itim gimo. Pire tek ni i leyo tame ki dano mapol eno ber tutwal. Ma calo Backup Uganda wa ngeyo ni iyea gigi me dul lok man wa bi Waco nukta cim wa iyer agiki. Ka imito niang jami mukene iromo goniwa sim bene. Wa pwoyo matek Faith, wapwoyo nywako tam kedwa, wapwoyo lok kedwa kidano mukene, ma calo Backup Uganda wan wapwoyi pi miyo itwa cawani. Wan wa waci Lutino weng romo pwonye. Apwoyo.

Agikki: Wapwoyo winyo Lutino weng romo Pwonye. i romo nywak tami kwed-wa, i romo ribbe facebook ki bene i romo cwalo lapeny mo keken ma i tye kwede i namba cim matye **0772630078**. I mito ngeyo matut i kom dul me Backup Uganda wek i bed ki ngec i kom jami matime i romo nongo i wang website www.backupuganda.org onyo i facebook, instagram, Twitter kacel ki LinkedIn.